

Op zoek naar geitenmelkers.....

Door Leo Koster

Het doel van de Stichting Koekeloere; “kennis over én het voorkomen van flora en fauna te vergroten in het Meinweggebied”. Voor 2023 heeft ze drie data gepland voor de integrale nachtzwaluwinventarisatie op de Meinweg. Op vrijdag 23 juni 2023 is de tweede ronde. Met de titel bedoel ik niet de boerenknechten die in een stal geiten van hun melk verlossen. Voor deze avond hebben zich 13 personen opgegeven die worden onderverdeeld in 5 groepen. Samen met iemand anders heb ik me opgegeven om te zoeken naar de aanwezigheid van een zeldzame- en mysterieuze vogel.

We starten rond 22.00 uur in de buurt van Vlodrop Station, een gehucht met een restaurant en 8 voormalige spoorweghuisjes. Het weer is aangenaam nog 22°C. Met de uitgezette route in de hand gaan we op pad. We moeten van de locatie ook de tijd vermelden en de vliegrichting en tevens de waarnemingen van glimwormen. We steken na wat klimwerk de 144 jaar oude IJzeren Rijn over. In 1994 heb ik de IJzeren Rijn in een kleine vier uur te voet afgelegd vanaf grenspaal 378 tot de Keulse Baan.

We komen op een graspad. Direct wordt al een hazelworm waargenomen en gelet op de kleur denk ik aan een mannetje. Het is een pootloze hagedis en voor Nederlandse begrippen een zeldzaam reptiel. Mijn compagnon vertelt het verhaal over raven die geregeld in deze contreien kwamen aanvliegen met een tak in de snavel.

Laat nou uitgerekend bij een grove den in eerste instantie twee roepende raven wegvliegen, een derde verlaat iets later deze den. Boven in deze den lijkt iets van takken zichtbaar. Zou hier dan toch een nest gebouwd zijn?

In dit gebied, dat ik goed ken vanwege een andere reden, zag ik dit jaar echt paar raaf met drie jongen. Zouden zij dat zijn geweest? We komen bij de Hooibaan, een waarschuwbord met een dalingspercentage van 10%. Luisterend maar ook genietend wandelen we verder door het bosgebied. We komen bij een veerooster waar door de recente regen water in is blijven staan. Kikkers duiken onder.

Rond 22.10 uur horen we vanuit het Gagelveld de zang van de nachtzwaluw en om deze vogel gaat het vanavond. We zien een prachtig glooiend landschap met struikheide voor ons. Halverwege het grindpad staan we stil om te luisteren. Van boven worden beschenen door een helder object. Het is de planeet Venus en we zien een schijngestalte van de Maan. De rechterhelft is te zien als je een denkbeeldige lijn langs de verlichte kant trekt kun je daar een “p” van maken, premier of eerste van eerste kwartier. Met de handen achter de oorschelpen kun je beter bepalen waar de diverse geluiden vandaan komen. We horen “geratel” van de nachtzwaluw en de roep van rugstreepadden.

We zien bij een solitaire grove den en net boven de struikheivegetatie een volwassen nachtzwaluw met twee kleinere exemplaren. We horen ook “geklap” en het “goe-ik”-geluid van deze bijzondere vogel. Een nachtzwaluw legt twee eitjes op de grond, een nest wordt niet gemaakt. Zou dit al een succesvol legsel kunnen zijn? De roep van de rugstreepadden komt uit één van de drie poelen die hier aangelegd zijn. Roodborstjes zingen van de vroege ochtend tot de late avond. Een pad steekt voor me het weg over; het blijkt een rugstreepad te zijn.

We lopen deels om het Gagelveld heen. Gekrijs van wilde varkens. Op de Hoogbaan krijgen we weer fraai nachtzwaluwen in beeld. We gaan van de Hoogbaan af en wandelen luisterend verder, deels door een bosgebied.

Via een bospad, waar we de eerste glimwormen zien vliegen, wandelen we naar de Hooibaan. Hier liepen we net ook al maar toen waren ze niet te zien. Ook hier weer diverse vliegende en lichtgevende glimwormen. De mannetjes kunnen vliegen de vrouwtjes zijn vleugelloos en ze

behoren tot de kevers.
Tijdens de paartijd, juni-juli, zijn ze actief.

Vanaf de IJzeren Rijn zien we een apart licht. Mensen uit Groningen doen onderzoek naar onder meer nachtvlinders. Zij hebben ook twee nachtzwaluwen waargenomen. Tijdens onze ronde hebben we 8 territoria van de nachtzwaluw vastgesteld.
Door deskundigen worden de gegevens van de andere groepen naast elkaar gelegd. Dubbeltellingen worden voorkomen en zo krijgt men een totaalbeeld van de territoria van de geitenmelker.

Iets meer over de nachtzwaluw, ook wel geitenmelker genoemd.

Het is een schemering- en nachtactieve vogel van 28 cm, de grootte van een Zomertortel. Het mannetje maakt, vanaf zijn zangpost, een steeds van toonhoogte veranderend, snorrend, mechanisch geluid; het urrrurrurrr, de vluchtroep is goe-ik. Kunnen ook klapwieken boven de rug. De mannetjes hebben opvallende witte vleugelvlekken en staartheuken. Ze beschikken over een zacht donkerkleurig verenkleed met vlekken, strepen en banden, geheel aangepast aan de kleuren van boomschors of grond. Smalle- en lange vleugels en lange staart. Een brede, van boven platte kop en grote ogen. De hoeken van de korte, brede snavel strekken zich uit tot hun ogen en de snavel lijkt nog breder door de uitstekende, borstelachtige veren aan de basis. Korte, slanke poten met drie naar voren gerichte tenen en één naar achteren gericht. Ze maken geen nest, op de kale grond legt het vrouwtje twee eitjes en de jongen worden met uitgebraakt voedsel gevoerd.

Door deze inventarisatie komen enkele mooie waarnemingen in me op.

Op 15 augustus 2015 vliegen opeens vanuit de Struikheide drie vogels op, in eerste instantie denk ik even aan Patrijzen, doch het is familie Nachtzwaluw, een vrouwtje met haar tweeling. Beide vliegvlugge jongen vliegen dezelfde kant op, maar het vrouwtje eist de aandacht op en dat doet ze bewust om haar jongen te beschermen. Het lijkt wel of ze vleugellam is, ze fladdert wat onbeholpen door de Struikheide richting een Zomereik. Daar gaat ze op een tak zitten, spreidt daarbij haar staart als een Pauwhaan. Ze toont duidelijk machogedrag; ze maakt zich klein en richt zich dan weer op, ze wordt dan groter, ze maakt daarbij korte, roepende geluidjes als "kloek", hetgeen een Merel ook wel eens doet. Ik denk dat ze daarmee contact houdt met haar jongen.

Op 27 juni 2017 zie ik op de Meinweg op een wildwisselpaadje een opvliegende Nachtzwaluw die doet voorkomen of ze vleugellam is. Op de grond twee grijsachtige eieren met bruine vlekjes. Zij gaat nog even op de grond zitten en vliegt vervolgens naar een Zomereik.